

ŠVALJEK, Antun Boris, slikar (Zagreb, 10. VI. 1951). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1974 (Š. Perić). Bio suradnik Majstorske radionice K. Hegedušića i Lj. Ivančića 1974–77. U početku je blizak grotesknoj figuraciji na tragu pop-arta, pri čemu se služi likovnim obrascima urbane kulture (*Milde Sorte*, 1973; *Trening*, 1974). U crtežima snažne plastičnosti, jasnih linija i bogate kromatike dolazi do izražaja njegova poetska imaginacija, slobodni tokovi svijesti i ironično izobličavanje likova i krajolika (*Moj prvi američki crtež*, 1979; *Dalmatinski san*, 1981; *Pučka predstava*, 1983). Izborom motiva simbolizira različite ideje, od panteističkoga osjećanja Prirode do sakralnih motiva i asocijacija na zavičajnu tradiciju (*Drvo za zaljubljen*, 1983; *Pod nebeskim svodom*, 1986; *Adam i Eva*, 1990; *Iz davnine*, 1994). Po karakterističnom prožimanju suprotnih koncepata pripada transavangardi 80-ih i 90-ih godina, dok se u izrazu ponegdje približava hrv. pučkim majstorima u rasponu od baroka do naivne umjetnosti (*Moji najdraži oblici i slikovita zgoda u kojoj Sv. Juraj i zmaj u zavadi stoje*, 1985; *Raspelo*, 1990; *Zagorec na moru*, 1994). Poslije 1985. radi objekte i skulpture u glaziranoj i obojenoj terakoti, pune humora i ludičkih dosjetaka (*Kasarna na kraju grada*, 1988; *Radobojska kapelica*, 1990). Objavio je mapu grafika *Varaždin* (1988). — Samostalno je izlagao u Zagrebu, Beogradu, Varaždinu, Čakovcu, Karlovcu, Zadru, Velikoj Gorici, Kruševcu, Šibeniku, Los Angelesu, Slavonskome Brodu, Münchenu, Poreču, Rovinju i Labinu. Bavi se grafičkim oblikovanjem i ilustracijom. Kao scenograf surađivao sa zagrebačkim Dramekim kazalištem Gavellom i grupom »Histrion«.

LIT.: *J. Depolo*, Figurativne tendencije u mladoj hrvatskoj umjetnosti (katalog), Zagreb 1978. — *I. Šimat Banov*, Boris Švaljek, ŽU, 1980, 29–30. — *V. Maleković*, Antun Boris Švaljek — slike, crteži, skulpture (katalog), Zagreb 1986. — *F. Vukić*, Antun Boris Švaljek, ŽU, 1988, 43–44. — *V. Maleković*, Antun Boris Švaljek (katalog), Varaždin 1988. — *V. Srhoj*, Antun Boris Švaljek (katalog), Zagreb 1990. — *M. Bešlić*, Antun Boris Švaljek (katalog), Zagreb 1994. Ž. Sa. i R.

ŠVERTASEK, Bojana, keramičarka (Zagreb, 28. V. 1952). Završila keramički odjel na Školi primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1972. Diplomirala slikarstvo na Akademiji 1977 (N. Reiser), završila grafičku specijalku 1979 (F. Baće). Školovala se u Specijalnome ateljeu za staklo S. Lebenskoga u Pragu. Radi keramičke skulpture minimalističkih oblika, rustičnih površina i organskih asocijacija (*Raspukli plod*, 1977; *Procijep*, 1984; *Kap po kap*, 1988; *Zagorski bregi*, 1989; *Škrapa 4*, 1994). — Samostalno je izlagala u Zagrebu, Bedekovčini i Splitu.

LIT.: *S. Staničić*, Suvremena hrvatska keramika (katalog), Zagreb 1984. — *G. Quien*, Bojana Švertasek (katalog), Split 1987. — *M. Viculin*, Bojana Švertasek (katalog), Zagreb 1989. — *Ista*, Bojana Švertasek (katalog), Split 1987. — *A. Maračić*, Bojana Švertasek — skulpture (katalog), Zagreb 1994. Ž. Sa. i R.

B. ŠVERTASEK, *Tanga*

ŠVERTASEK, Ivan, slikar i keramičar (Đurđenovac, 6. VII. 1922). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1946, specijalni tečaj slikarstva završio 1947 (Lj. Babić). Izlaže od 1948. Bio je scenograf i kostimograf u Kazalištu lutaka (1947–49) te profesor na Školi primijenjene umjetnosti u Zagrebu (1951–85). Član grupe »Mart« (od 1957) i jedan od osnivača Kolonije umjetničke keramike »Hinko Juhn« u Našicama (1978). U slikarstvu svoje tipične i stilizirane motive posvećuje doživljaju zavičaja (ljudski likovi, konji, mrtva priroda). U tragu figuracije, jasan u ideji, neposrednim crtežom likove i predmete transponira do simbola (*Parada*, 1956; *Sakupljačica uspomena*, 1973; *Dunje na sanduku*, 1978; *Sjećanje*, 1980; *Nježna*, 1989; *Agresija I. i II.*, 1992). Poč. 50-ih godina bavi se keramikom naglašenih slikarskih svojstava. Potom sjedinjuje sliku i reljef, a poslije 1970. radi glazirane keramičke figure (ciklus *Mandleki*). U rijetko primjenjivanoj staroj japanskoj tehnici raku spaja maštovitost i duhovitost (*General*, 1980; *Don Kihot*, 1990). U novije vrijeme radi ciklus *Mrtve prirode*, u tehnici kamenjače, finih proporcija i poetična izraza (*Mrtva priroda*, 1989). — Samostalno izlagao u Zagrebu (1952, 1969, 1973, 1976, 1981, 1985, 1993), Beogradu (1957), Našicama (1978, 1988) i Malinskoj (1990).

LIT.: *J. Baldani*, Ivan Švertasek, ČIP, 1973, 249. — *M. Baričević*, Ivan Švertasek, Zagreb 1981. — *S. Staničić*, Suvremena hrvatska keramika (katalog), Zagreb 1984. — *M. Baričević*, Povijest moderne keramike u Hrvatskoj, Zagreb 1986. — *Ista*, Ivan Švertasek (katalog), Zagreb 1990. — *D. Žabčić*, Ivan Švertasek (katalog), Zagreb 1993. Ma. B.

ŠVOISER (Schwoiser), Ludvig, fotograf (druga pol. XIX. st.). U Zagrebu vodi jedan od prvih fotografskih ateljea, gdje oko 1864. snima portrete na malom dizderijevskom formatu posjetnice. U albumu *Uspomena na Zagreb* (1864) dao je prvi zaokruženi fotografski prikaz Zagreba (Kamenita vrata, pročelje prvostolne crkve, kolodvor, Maksimir i dr.). Nagrađen je na Gospodarskoj izložbi u Zagrebu 1864.

LIT.: *Gj. Szabo*, Altzagreber Meisterphotographen, Morgenblatt, 1932, 325, str. 9. — *N. Grčević*, Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1981. — Fotografija u Hrvatskoj 1848–1951 (katalog), Zagreb 1994. N. Gč.

ŠVRLJUGA, Sanja, kiparica (Zagreb, 4. I. 1959). Završila Pedagoški fakultet u Rijeci. God. 1988. usavršavala se na École supérieure des beaux-arts u Parizu. Radi slobodne maštovite asocijativne konstrukcije u koje ugrađuje odbačene predmete ili mozaik (*Tri ključa jedne tajne*, 1990; *Konformizam*, 1991); ciklus *Sedam oblaka jedne sreće*, 1994. — Samostalno izlagala u Labinu, Rijeci, Poreču, Puli, Buzetu i Zagrebu.

LIT.: *B. Valušek*, Sanja Švrljuga-Milić i Zdravko Milić (katalog), Motovun 1991. — *Z. Maković*, Sedam oblaka jedne sreće — Švrljuga (katalog), Zagreb 1994. K. Ma.

I. ŠVERTASEK, *Mandleki*